

Svensk-norsk historikersatsing fram mot 2005

Det svensk-norske nettverksprosjektet *Prosjekt 2005: svensk-norske relasjoner i 200 år* kommer her med sitt første nyhetsbrev, beregnet på tilknyttede og interesserte i og utenfor academia. Det er bare fem år til hundreårsjubileet for den norsk-svenske unionsoppløsningen i 1905, som skal markeres både i Norge og i Sverige. Prosjekt 2005 koordinerer historikernes bidrag til markeringen.

Målet er en omfattende og mangesidig historiefaglig markering av hundreårsjubileet. Både forskningsprosjekter og formidlingsplaner utvikles med tanke på en felles markering som ikke bare ser på begivenhetene i 1905, men på en rekke ulike relasjoner mellom de to nabolandene fra 1800 til idag.

Det er nå avklart at man ikke bare fra norsk side går tungt inn i hundreårsmarkeringen av 1905, gjennom Kulturdepartementets nedsatte selskap Norge 2000 as, men at også Sverige går forpliktende inn, under koordinasjon av svensk UD. Dette kunne ambassadør Magnus Vahlquist meddele en svensk-norsk forsamling på Voksenåsen 7.juni i år - 95 år etter at unionen ble ensidig oppsagt fra norsk side. Formelt og reelt ble ikke unionen oppløst før 26.oktober 1905, da Oscar II frasa seg den norske kronen.

En rekke forskere, stipendiater og studenter er allerede i gang med studier av både tiden rundt unionsoppløsningen og de svensk-norske relasjonene i kortere eller lengre perioder av det større, tohundre-årige perspektivet. (se baksiden) Forskningen vil bidra til å kaste nytt lys over et felt som til dels er omgitt av myter og fordommer, dels er lite kjent, og slik bidra til bedre kunnskap om våre to nabolands felles historie, og større forståelse for likheter og forskjeller mellom de to kulturene.

Nyheter om og fra forskningsmiljøet skal presenteres i disse spaltene etterhvert.

Hvem er vi?

I spissen for Prosjekt 2005 står en gruppe svenske og norske historikere (se baksiden), Prosjektledere er prof. Øystein Sørensen og docent Stig Ekman. Det daglige arbeidet er lagt til Historisk institutt, Universitetet i Oslo, ved prosjektkoordinator Ruth Hemstad. Foreløpig er rundt 4 stipendiater og 10 studenter knyttet til prosjektet, i tillegg til en rekke forskere i begge land som er knyttet til nettverket.

Prosjektet har også en bevisst satsing på forskningsformidling, og har opprettet kontakt med personer og institusjoner i begge land som har kompetanse på og interesse for en bred faglig markering i 2005 både i Norge og Sverige.

Svensk-norsk kalender:

Aktuelle arr. de neste mnd.:

Liberalisme-workshop, 23.aug.

Voksenåsen (begr.delt.)

De svenska historikardagarna

13.-15.okt., Karlstad,

1905-konf. 18.-19.okt.

Voksenåsen (begr.delt.)

Velferdsstats-workshop, 9.-10.

nov., Voksenåsen (begr.delt)

Aktuelle nettsteder:

www.hf.uio.no/hi/prosjekter/

Prosjekt 2005

Nasjonalbiblioteket har nylig

lansert en 1814-database, med

oversikt over svensk og norsk

litteratur om og fra 1814:

www.nb.no/baser/1814

Sitatet:

"De nordiska kultur-

institutionerna böra bringas

i närmare beröring och

vexelverkan med hvarandra.

Särskildt gäller detta om

universiteterna [...]"

Motion fra Ridderskapet og

Adelen i Riksdagen, 1865

Forskning innen prosjektet:

I tillegg til nettverket av forskere i Norge og Sverige som jobber med svensk-norske relasjoner som en del av sin faglige virksomhet, er en rekke stipendiater og studenter igang på heltid med forskningsoppgaver innenfor svensk-norsk historie. Tidsmessig spenner studiene fra midten av 1800-tallet opp mot nyere tid, over økonomisk og kulturell historie til politisk-ideologiske og militære emner.

Eksempler på doktoravh.:

"Norsk og svensk konservatisme rundt århundreskiftet. En sammenlikning av høyrebevegelsenes holdning til nasjonale stridssp. (Helge Danielsen, Univ. i Oslo)
"Modernisering som nasjonsbygging i Sverige og Norge" (1900-1935) (Svein Ivar Angell, Høgskolen i Volda/Univ. i Bergen)
"Svensk-norska säkerhets-politiska relationer, 1949-1969" (Magnus Petterson, Forsvarshögskolan, Sth.)

Eksempler på hovedoppgaver:

Unionsdebatten 1891-95; Den tredje unionskomiteen, 1895-98; De norske statsrådene i Sth., 1895-1903; Sigurd Ibsen. Ideologisk utvikling; oppgaver om kvinne-stemmerettskampen og om arbeiderbevegelsen før 1905.

Samarbeidspartnere

En felles satsing fra de to lands regjeringer er Jubileumsverket for markering av unionsoppløsningen, som professorene Bo Stråth og Francis Sejersted er igang med, og som skal skrives fram mot 2005. To-bindsverket dekker hele perioden 1814-2005. Prosjektets øvrige sentrale samarbeidspartnere er Norge 2000 as, Riksbankens Jubileumsfond, Voksenåsen og Historisk institutt, UiO. På formidlingsiden er det så langt utviklet planer om samarbeid med museer i begge land, som Norsk Folkemuseum, Nordiska Museet, Maihaugen og Livrustkammaren, og det er tatt kontakt med Riksarkivene og nasjonalbibliotekene med sikte på samarbeidsprosjekter fram mot 2005. Det er også planer om samarbeid med de norske og svenske TV-selskapene NRK og SVT.

Planer

Prosjekt 2005 planlegger en workshop-serie, og jevnlig konferanser. Temaer de første årene er 1905, partiutviklingen i Norge og Sverige etter 1905, grenserelasjoner, liberalisme, skandinavisme, konservatisme og korporatisme i norsk-svensk perspektiv, den skandinaviske opplysningen og den nordiske velferdsstaten. Deler av denne aktiviteten skal munne ut i større og mindre publikasjoner. Så langt er to større antologier planlagt: En om 1905 - sett like mye fra svensk som fra norsk synspunkt - og en antologi som dekker hele 200-årsperioden. Dette er illustrerte publikasjoner som trolig utkommer både i norsk-svensk og engelsk utgave.

Prosjektet er også igang med å utarbeide en bibliografisk oversikt over hva som er skrevet om den siste stridbare fasen av unionstiden fram mot unionsoppløsningen (1885-1905). Det arbeides med å kartlegge muligheten for et 1905-nettsted med både litteratur og andre typer kilder fra og om 1905. Prosjektet har også et enkelt hjemmeside som er under utvikling (se adresse under).

Planleggingen av større utstillinger er allerede godt igang, med etablert samarbeid mellom Norsk Folkemuseum og Nordiska Museet (arb.tittel: Nordmenn og svensker 1814-2005) og mellom Maihaugen og Livrustkammaren (arb.tittel: Kongene og folket). Også flere av de svenske länsmuseumene vurderer markeringer i 2005.

Prosjektgruppen:

Prosjektledelse: Prof. Øystein Sørensen, Historisk inst., Univ. i Oslo og docent Stig Ekman, Stockholm. Prosj.koord. Ruth Hemstad, Univ. i Oslo.

Referansegruppe: Prof. Ole Kristian Grimnes, Univ. i Oslo; Prof. Göran B. Nilsson, Linköpings univ.; Fil.Dr. Torbjörn Nilsson, Södertörns Högskola, Sth.; Prof. Tore Pryser, Høgskolen i Lillehammer; Prof. Anne Lise Seip, Univ. i Oslo; Prof. Francis Sejersted, Inst. for Samf.forskn., Oslo; Prof. Bo Stråth, European Univ. Institute, Firenze; Prof. Evert Vedung, Uppsala Univ. og Prof. Klas Åmark, Univ. i Sth.

Formidlingsutvalg: Dir. Olav Aaraas, Maihaugen, Lillehammer; Plan.chef Berit Rönstedt, Nordiska Museet, Sth.; Int. Ann Grönhammar, Livrustkammaren, Sth.; Dir. Erik Rudeng, Norsk Folkemuseum, Oslo; Avd.leder Ragnhild Sigurdson, Norsk Folkemuseum, Oslo; Prosj.koord. Ruth Hemstad, Univ. i Oslo.

Ta kontakt for mer informasjon eller om du ønsker nettverkstilknytning:

Ruth Hemstad, prosjektkoord., Historisk institutt, UiO, pb. 1008 Blindern, N-0315 Oslo.

Tlf: + 47 22 85 68 76, fax: + 47 22 85 52 78, e-post: ruth.hemstad@hi.uio.no

Prosjektets hjemmeside: www.hf.uio.no/hi/prosjekter/Prosjekt2005

med beste hilsen